

Túrfrágreiðing - Magnus Heinason: Svartkjaftur sunnanfyri, túrur 110, 30/3-13/4 2016

Fólk frá HAV: Jan Arge Jacobsen, Leon Smith, Poul Vestergaard og Regin Kristiansen

Ábyrgd: Jan Arge Jacobsen

Endamál: At kanna nøgdarnar av svartkjafti sunnan fyri Føroyar og í norðara parti av gýtingarøkinum. Ekkókanningin er partur av felagskanningunum av svartkjafti skipaðar undir ICES "Working Group of International Pelagic Surveys" (WGIPS, fyrrverandi WGNAPES), saman við Noregi og ES.

Reiðskapur: Svartkjaftatrol (flótitrol). CTD (lítlu) og WP2 glúp (+eyka glúp, bakkar og ílót). Scanmar og Marport útgerð at máta trolíð. Trolsonda.

Um túrin: Byrjað var við kalibrering av ekkóloddi týsdagin í dymbildagavíkuni. Skipið var á beding hósdagin, har ymisk minni arbeiði vórðu gjørd. Fríggjakvøld varð farið suðureftir á byrjunarpositiúnina á 5957N 0600W, sambært ætlaðu siglingarleiðini (**Mynd 1**). Veðrið var hampuligt á túrinum, og vit fingur gjørt okkum lidnar við ætlaðu siglingina.

Hita- og saltmátningar vórðu tiknar við CTD frá vatnsorpuni niður á botn, ella niður á 500 m, ella niður móti botni, um tað var grynri enn 500 m. Ætikanningar vórðu gjørdar við einum WP-2-planktonglúpi frá vatnsorpuni og niður á 200 m dýpi. Nøgdin av svartkjafti varð mátað við ekkóloddi (ekkióintegratori), sum síðani varð roknað um til tons av fiski. Trolað varð javnan, fyri at greina sundur ekkóskriftina undir kanningunum.

Svartkjaftur

Fyribilsúrslitini vísa, at sera nógv av smáum svartkjafti stendur í føroyskum øki, og í norðasta parti av ES økinum sunnan fyri okkara fiskimark. Hetta er mest sum alt óbúgvín fiskur, meðan tann búni svartkjafturin, ið hevur gýtt longri suðuri, var enn ikki komin norður í føroyskt øki.

Serliga nógv av tvey og trý ára gomlum svartkjafti er í føroyskum øki í ár, hetta eru 2014 og 2013 árgangirnir. Hesin fiskurin er umleið 22-23 cm til longdar í miðal. Vit sóu eisini hesar árgangirnir í fjør, og so er bert at vóna, at hesir koma fyri seg.

Tað tyktist at verða nógv til av svartkjafti í okkara kanningarøki. Kanningarnar hjá Magnusi Heinasyni kunnu tó ikki brúkast einsamallar. Samlaða nøgdin, har tølini frá øllum rannsóknarskipunum (**Mynd 8**) vera við, verður roknað síðst í mánaðinum.

Ekkóskriftin av svartkjafti er víst í **Mynd 2** og **3**. Svartkjafturin stóð á 400-500 m dýpi, har hann vanliga plagar at standa. Longdarbýtið av svartkjafti er víst í **Mynd 4**. Miðallongdin í kannaða økinum liggur um 22,8 cm og miðalvektin um 79 g. Lítið av eldri fiski var í økinum í ár eins og í fjør. Støddin av svartkjaftinum var jøvn í øllum økinum, kanska uttan í tveimum hálum, har nakað av 1 ára gomlum svartkjafti var at síggja og einum háli har 3 og 4 ára gamal svartkjaftur varð fingin (**Mynd 5**).

Miðalvektin av svartkjafti í hvørjum háli er víst í **Mynd 6**, og her sæst, at fiskurin var sera smáur í okkara øki í ár, frá 51 g í miðal upp í 94 g. Tó var fiskurin nakað størri sunnan fyri Ytsta banka, men har var nøgdin tó munandi minni.

Makrelur

Í alt 9 makrelar vórðu fingnir í einum háli eystan fyri Munkagrunnin. Hetta var makrelur, sum enn ikki hevði gýtt ella var í ferð við at gýta. Miðallongd 35 cm og miðalvekt var 324 g.

Lakssild og prikkafiskur

Lítið av lakssild var at síggja í ár, samanbórið við seinnu árinum. Lakssildin stóð sum smáar torvur ella sum ein samanhangi lind ovarlaga í sjónum. Prikkafiskur stóð nakað djúpari, á 250-700 m. dýpi. Eisini var heldur minni av prikkafiski í netinum tá vit hálaðu, enn undanfarið ár.

Æti

Krill var at síggja í mestsum øllum økinum á 400-750 metra dýpi. Sum vanligt hesa tíðina (tíðliga á árinum) var sera lítið av æti (reyðæti) í ovaru lögnum, tað er frá vatnskrupuni og niður á gott 100 m dýpi.

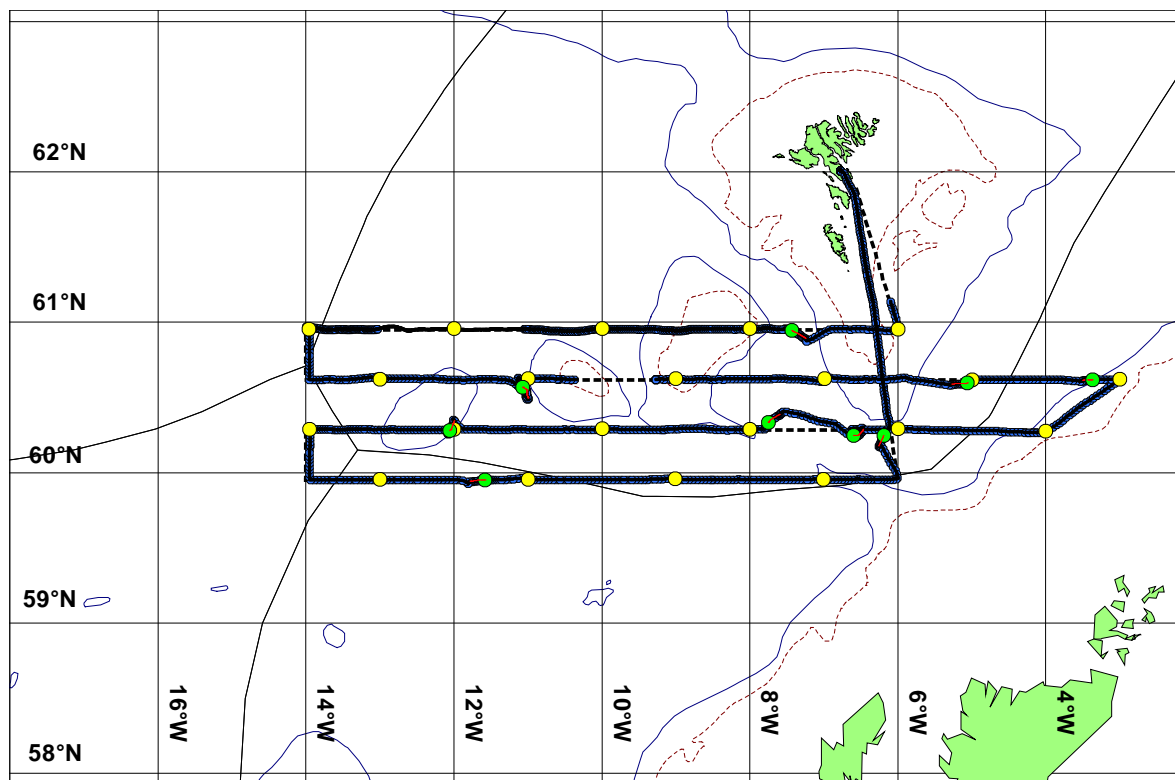
Hydrografi

Hitin í vatnskrupuni í kanningarøkinum var millum 5,5 og 8,5°C í kanningarøkinum, heldur kaldari enn í fjør (**Mynd 7.**)

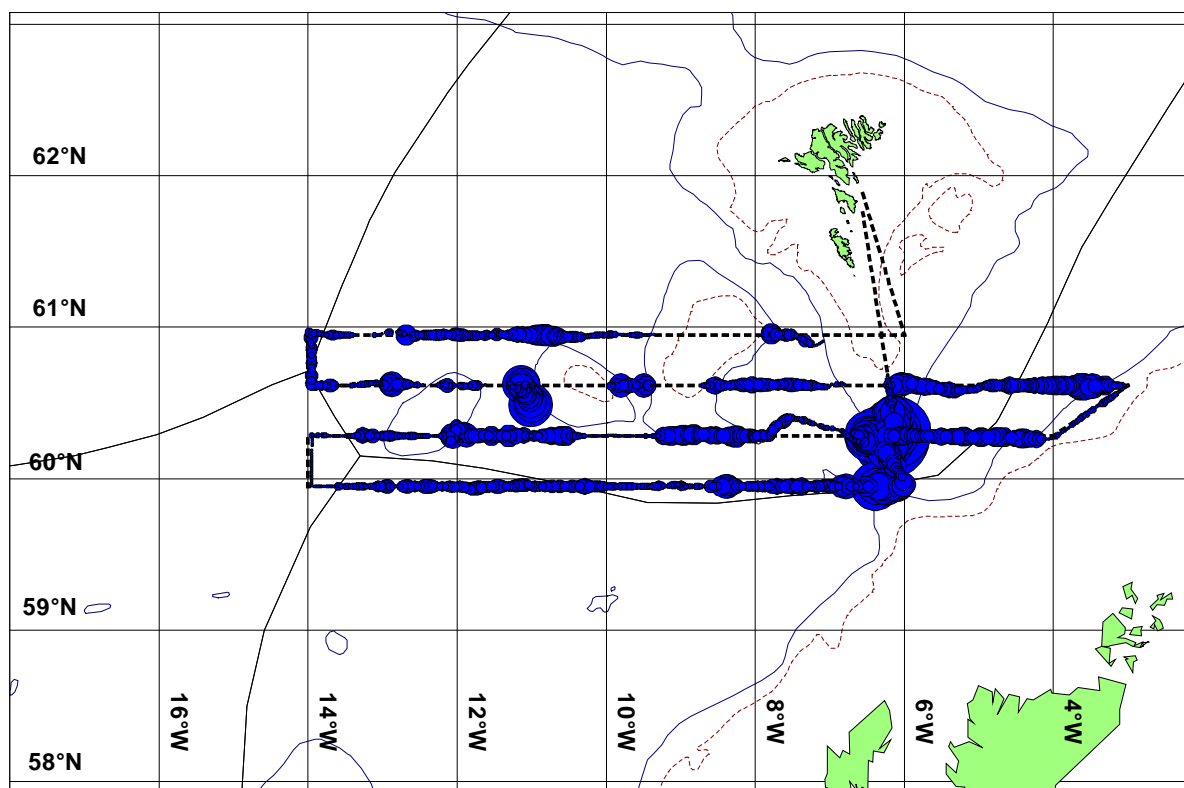
Sýnistøka: Trolað varð javnan fyri at greina sundur ekkóskriftina undir kanningunum, og 525 nytrur til aldursgreining av svartkjafti vórðu tiknar av veiðuni, umframt magar til at kanna fjøðina.

Jan Arge Jacobsen

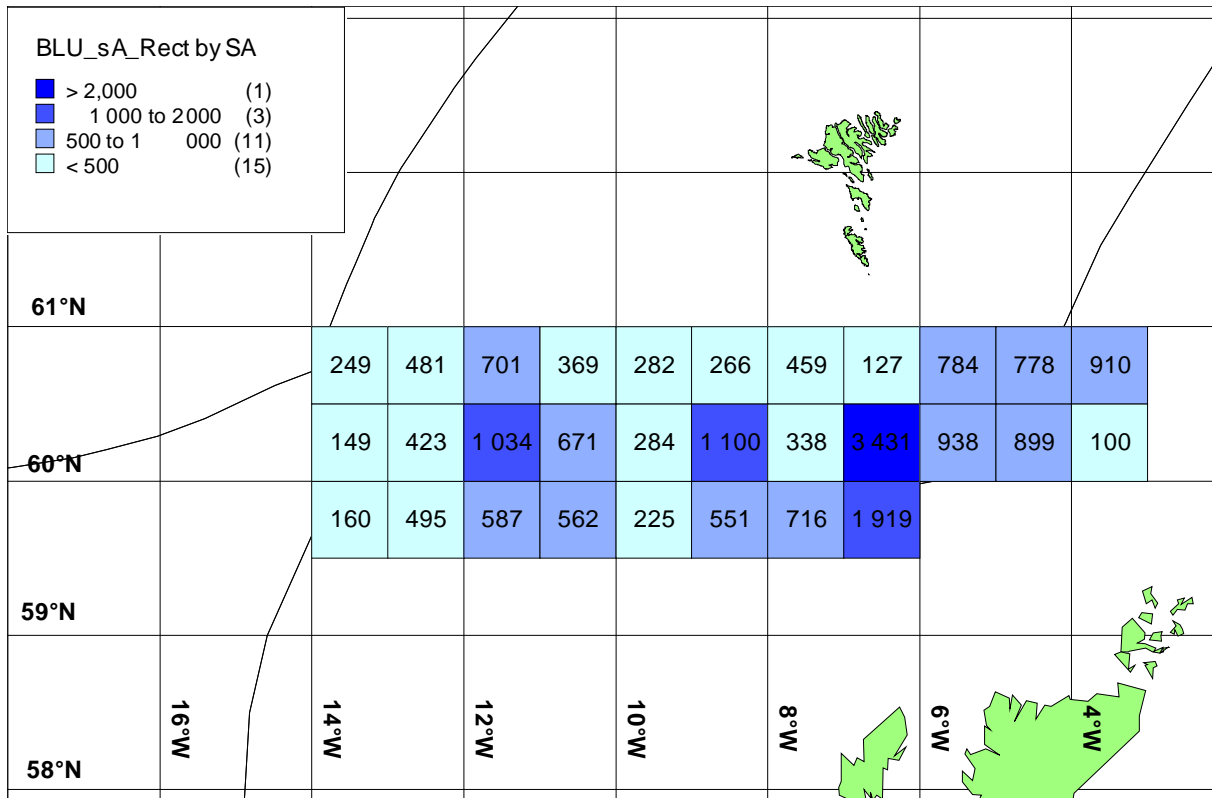
Magnus Heinason 14/4 2016

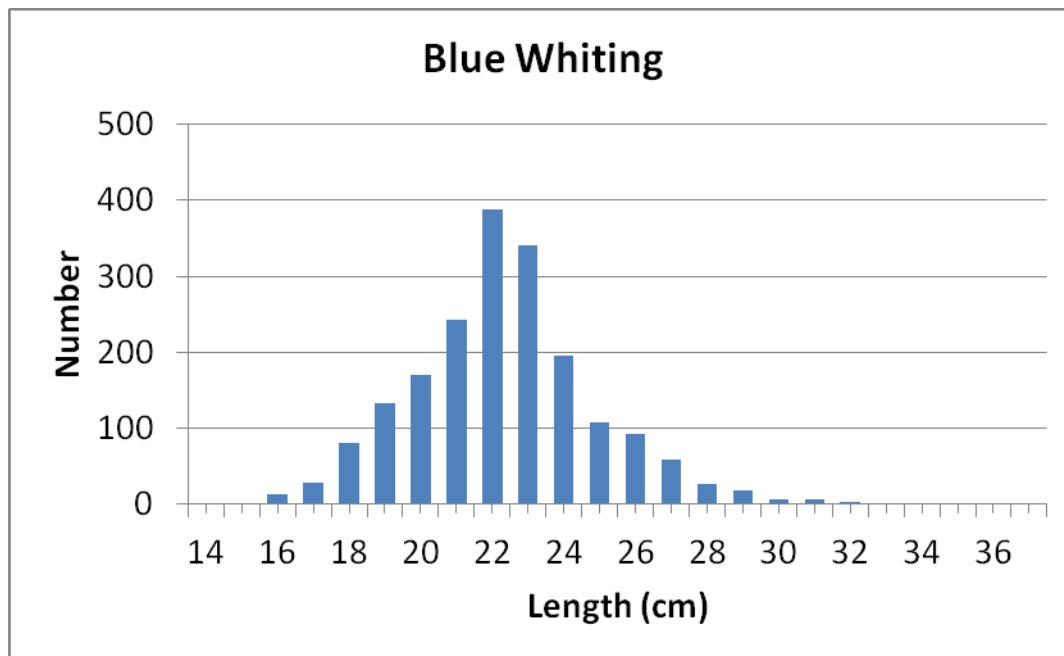
Mynd 1. Siglingarleiðin (svartar strikur), CTD støðir (gulir sirkclar) og trolstøðir (grønir sirkclar) hjá *Magnusi Heinasyni* á svartkjaftatúrinum 1610, 30/3-13/4 2016.

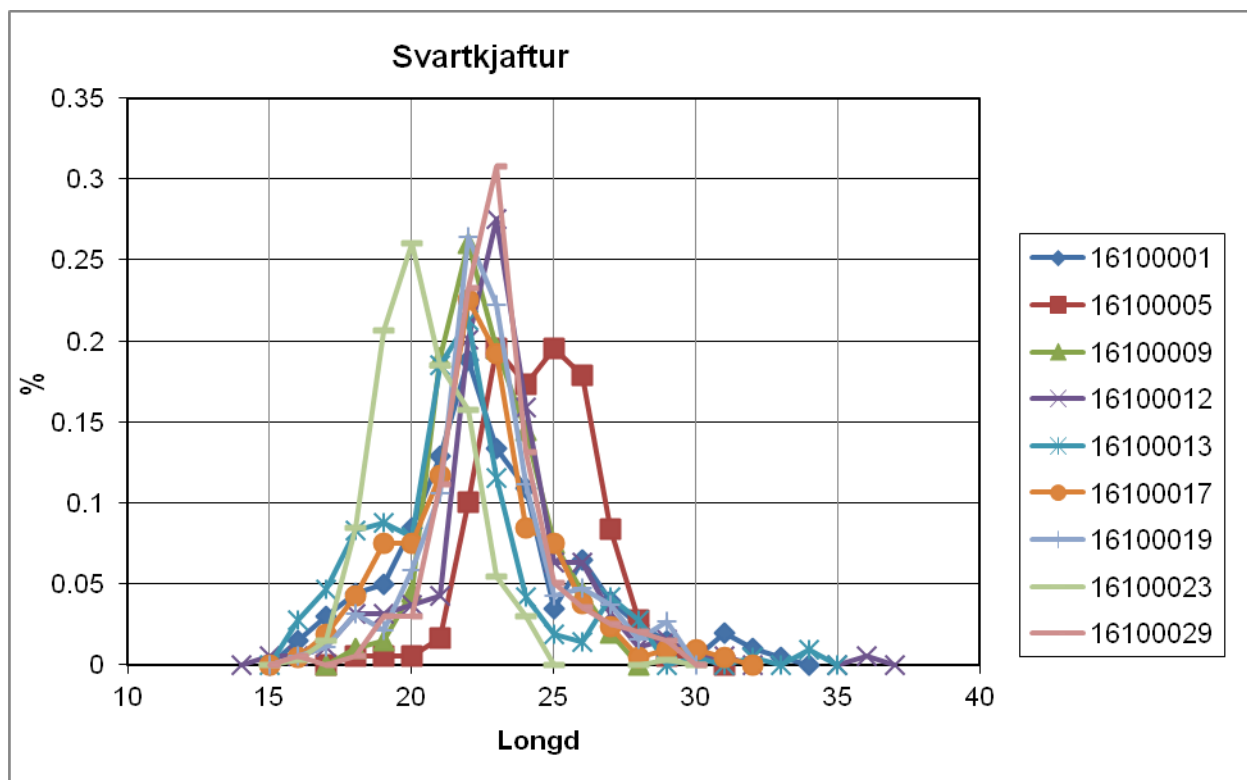
Mynd 2. Ekkóvirðir av svartkjafti (s_A mm/nm²) sunnan fyri Føroyar á túri 1610, 30/3-13/4 2016. Nøgðin er víst sum sirkclar, har støddin á sirklinum vísir, hvussu nógv av svartkjafti stóð undir skipinum.

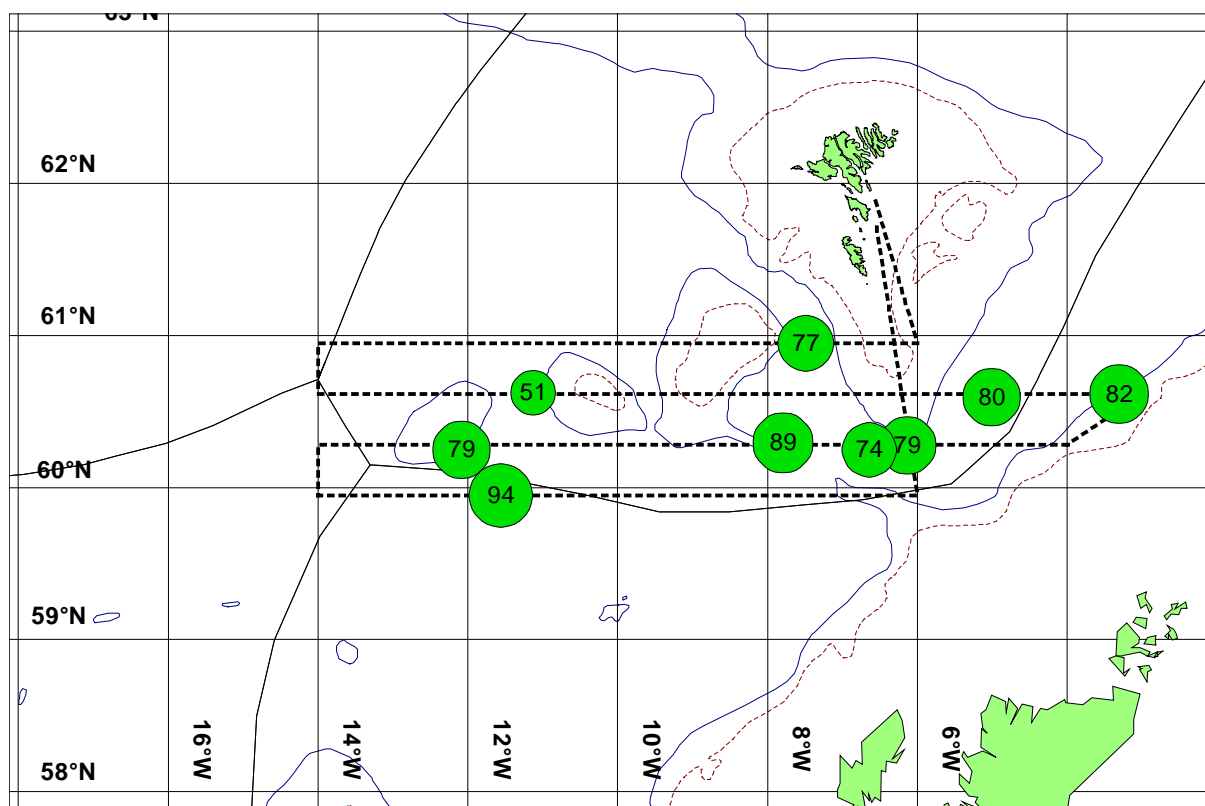
Mynd 3. Ekkóvirðir av svartkjafti pr. hagtalspunct (0.5x1 gradir) sunnan fyri Føroyar á túri 1610, 30/3-13/4 2016.

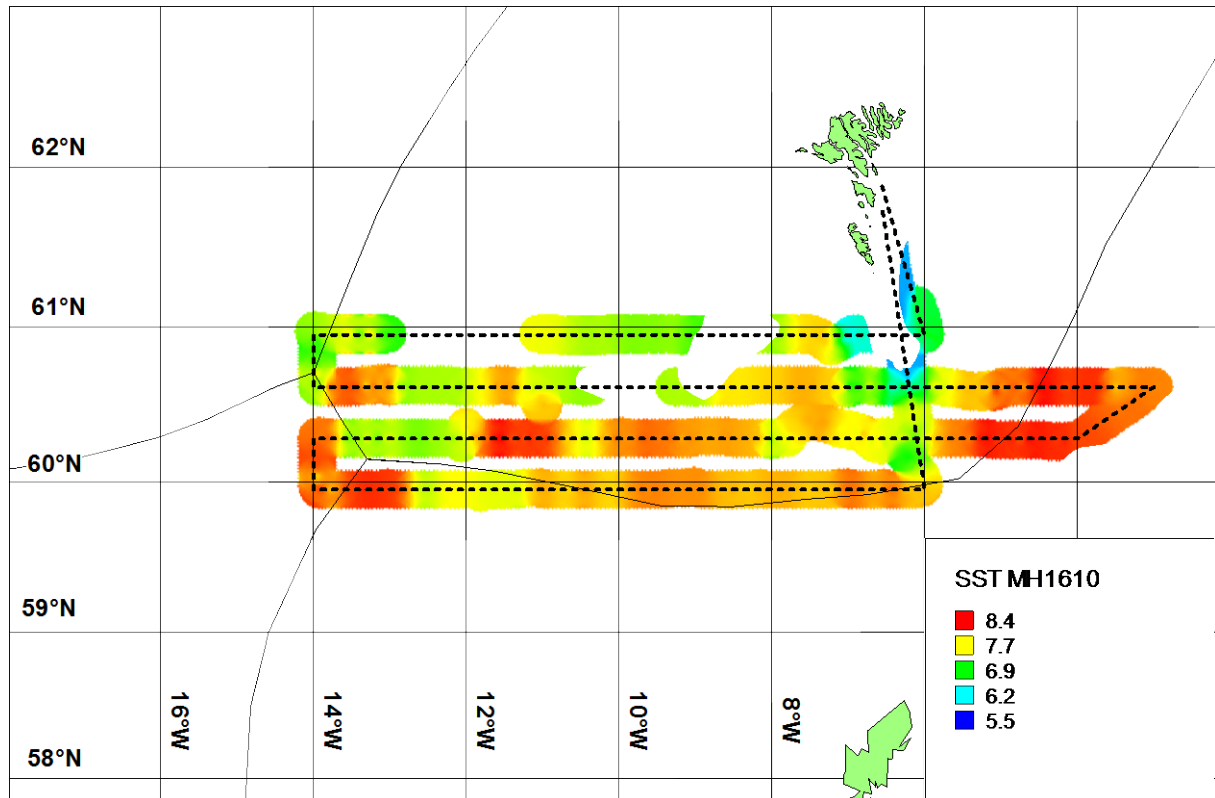
Mynd 4. Samlað longdarbýti av svartkjafti í føroyskum øki og norðara parti av ES-økinum á túri 1610, 30/3-13/4 2016.

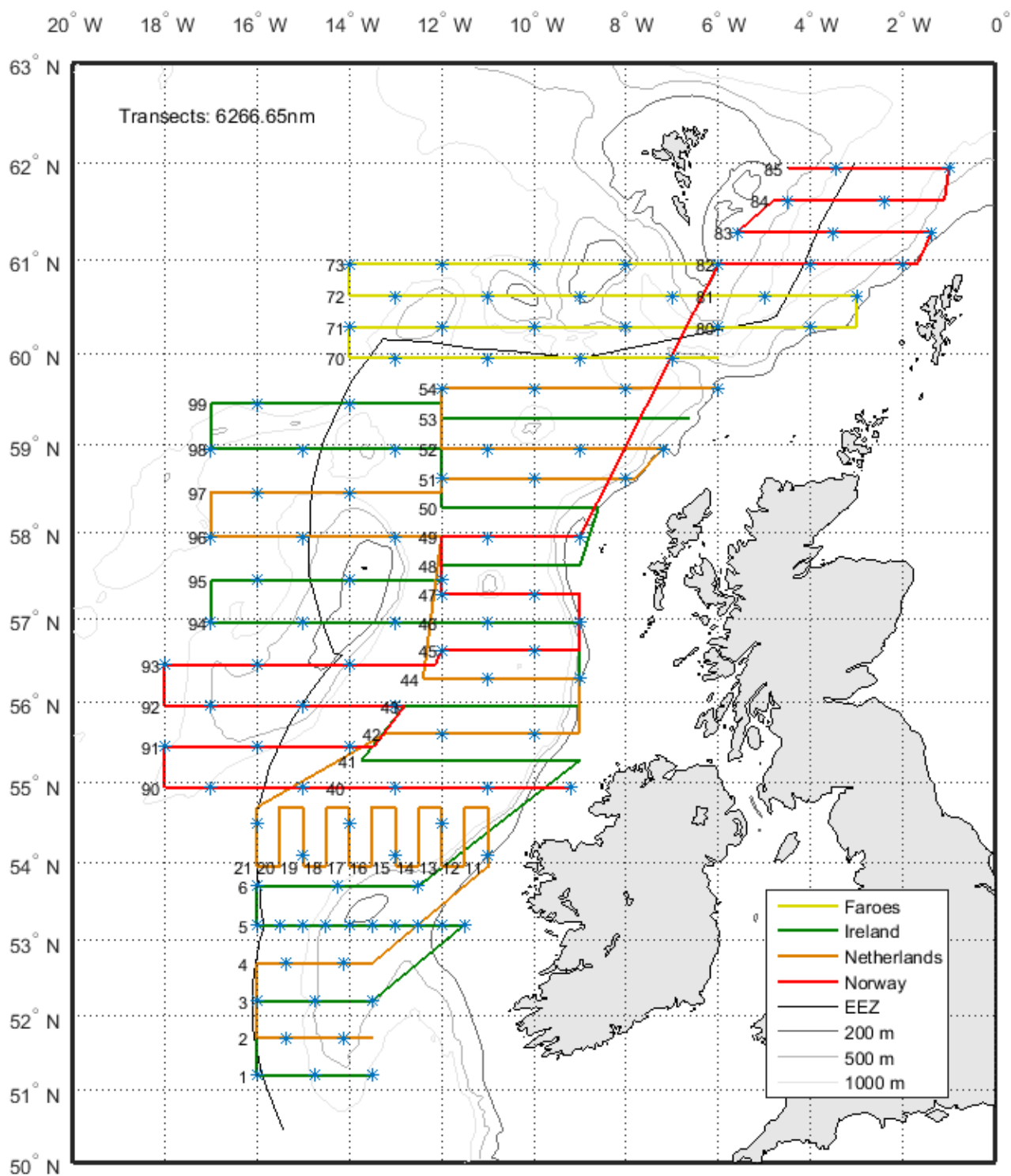
Mynd 5. Londarbýti pr. hál av svartkjafti í fýroyskum øki og norðara parti av ES-økinum á túri 1610, 30/3-13/4 2016.

Mynd 6. Miðalvekt (g) av svartkjafti í kanningarøkinum fyrst í apríl 2016.

Mynd 7. Hitin ($^{\circ}\text{C}$) í vatnskorpuni á túri 1610, 30/3-13/4 2016.

Mynd 8. Siglingarleiðirnar hjá öllum fyra luttakandi rannsóknarskipunum á svartkjaftakanningunum í mars-apríl 2016.